

ОСОБЛИВОСТІ СТАТЕВОГО ЦИКЛУ САМОК НОРОК ТА ЇХНЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ

Внаслідок особливостей овуляції і, головним чином, наявності сповільненої імплантації запліднюваність та плідність норок, у значній мірі, залежать від системи парування (час, інтервал, кратність). Найбільшу статеву активність самка проявляє у період з 5 по 20 березня. Протягом сезону парування у норок відмічають декілька періодів статевої охоти; кожен період триває 1–2 дні і в більшості випадків повторюється через 7–10 днів.

Багаторічні дослідження й практика показали, що при одноразовому або повторному покритті з 3 – 6-денним інтервалом спостерігається найбільша кількість незапліднених самок. При однократному паруванні кількість пропустілих самок може досягати 40 %. Парування два дні поспіль дає трохи кращі результати. Найбільш високі показники запліднюваності мають самки, які покриваються 2 рази з інтервалами у 7–10 днів.

З метою встановлення характеру впливу повторного покриття самок норок різних генотипів на їх показники відтворення було проаналізовано показники перебігу сезону парувань, плодючість самок норок імпортованих генотипів: scanbrown, scanblack, sapphire та pearl (по 100 гол. у кожній групі) у звірогосподарстві «Золотоніське» Золотоніського району Черкаської області.

Самки норок досліджуваних генотипів за період проведення гону покривалися за такою схемою: дворазове покриття у два періоди статевої охоти, з інтервалом між ними 7–10 днів. Проте, у досліджуваних популяціях інтервал між покриттями самок у перший період статевої охоти варіював у межах 1–5 днів.

Дослідження плодючості самок норок залежно від інтервалу між повторним покриттям вказує на відмінність цього показнику у самок різних генотипів. Так, визначення плодючості по групі scanbrown показало, що найвище значення даного показнику було відмічено у тварин,

які були повторно покриті з інтервалом у 1 день – 6,60 норченьт, частка яких становила 68 %. Відповідно найнижче значення спостерігалось у самок покритих з інтервалом у 3 дні (0,80 %) – 3,00 норченьт.

Для норок scanblack найвищий рівень відтворення зареєстрований у самок, які покривалися з інтервалом 5 днів (0,58 %) – 5,00 гол., але це одиничний випадок. Більшість самок (66,08 %) були повторно покриті на наступний день і дали в середньому приплід – 4,34 щеняти. Мінімальне значення рівня відтворення спостерігалось у самок покритих з інтервалом у 4 дні (1,17 %).

Основна маса самок типу sapphire була повторно покрита з інтервалом у один день (50,53 %) та характеризувалася наступними показниками відтворення – 4,38 норченьт. Найвищу плодючість було зареєстровано у однієї самки покритої з п'ятиденним інтервалом (1,05 %) – 5 щенят. Мінімальний показник плідності отримали при повторному покритті самок з інтервалом у 4 дні (1,05 %) – 4 щеняти.

Показники відтворення самок pearl залежно від інтервалу між повторним покриттям свідчать, що більшість самок (81,13 %) були покриті з одноденним інтервалом та мали у гніздах 5,94 норченьт. Найвищий показник плодючості відмічено у самок, що покривалися з інтервалом у 2 дні (9,43 %) – 6,80 норченьт. Найнижчий показник плодючості відмічено у самок, які повторно покривалися з інтервалом в 5 днів (1,89 %) – 3,50 щеняти.

Результати дослідження розподілу кількості безплідних самок залежно від інтервалу між повторним покриттям свідчать, що більшість самок усіх досліджуваних генотипів, які виявились безплідними, були покриті з інтервалом між повторним паруванням в один день. Максимальним досліджуваний показник виявився у групі самок scanbrown покритих з одноденним інтервалом, мінімальним – по групі норок zearl – 0,58, покритих з інтервалом у 4 дні. Такі досить високі показники безпліддя пояснюються тим, що з таким інтервалом покривалась більшість самок досліджуваної популяції.

Кореляційним аналізом встановлено, що рівень зв'язку між інтервалом повторного покриття та відтворювальною здатністю норок досліджуваних генотипів має зворотну залежність і варіює в межах -0,04...-0,20, що свідчить про недотримання техніки проведення гону, проведення закріплюючого покриття на 1–2 день призводить до зменшення плодючості самок.

Незважаючи на загальну тенденцію отримані коефіцієнти вірогідними виявились лише для норок scanbrown ($P < 0,95$).

* Науковий керівник – доктор с.-г. наук, професор, академік НААН України М. І. Башенко.

У результаті проведених нами досліджень, можна стверджувати про доцільність проведення повторного покриття самок норок на 1–2 день після першого покриття в перший період статевої охоти. Саме при дотриманні такої схеми ми отримали досить високі показники плодючості самок норок, у середньому – 5,32 щенят. Проведений кореляційний аналіз вказує, що покриття самок із більш розтягнутим інтервалом призводить до зменшення плодючості.

УДК 636.2.034.082.2(477)

**О. І. ЛЮБИНСЬКИЙ, Р. В. МАЗУР, О. Г. ДИКУН,
Т. В. КОЛОСОВСЬКА¹, О. Г. БУШКУ¹**

*Подільський державний аграрно-технічний університет
¹Інститут розведення і генетики тварин НААН України*

СУЧАСНІ СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРИКАРПАТСЬКОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Ефективне ведення галузі молочного скотарства визначається результативністю якісного удосконалення наявних масивів вітчизняної молочної худоби, яке базується на принципах: великомасштабної селекції, системного комплексного аналізу, генетико-популяційного моніторингу, моделювання селекційних процесів і спрямоване на підвищення їх генетичного потенціалу (Є. І. Федорович, Й. З. Сірацький, 2004; А. Кругляк, 2007; А. Кругляк, Ю. Мельник, О. Бірюкова та ін., 2007).

Метою досліджень була розробка методів удосконалення прикарпатського внутрішньопородного типу червоно-рябої молочної породи на основі комплексної оцінки тварин з урахуванням росту й розвитку, екстер'єрно-конституційних особливостей, молочної продуктивності, відтворювальної здатності, імуногенетичних та біологічних показників.

Науково-виробничі дослідження проведено в племзаводах «Мамайське», «Оршівське», ім. Суворова та в племпідприємстві «Буковинаплемсервіс» Чернівецької області.

© О. І. Любинський, Р. В. Мазур, О. Г. Дикун,
Розведення і генетика тварин. 2010. № 44 Т. В. Колосовська, О. Г. Бушку, 2010